

SZÉKELY-UDVARHELY

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP. — UDVARHELYVÁRMEGYE, AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRIGYÉZŐK EGYLETE ÉS AZ UDVARHELYMEGYEI ALFALDRAI TANÍTÓ-EGYLET HÍVATALOS KÖZLÖNYE.

Hívtetésdíj: Egyre évi 4 ft. Pál évi 2 ft. Nyelvi évi 1 ft. Egy példány ára 8 kr. Papírköltség és kiadások egyre 3 ft. — Hirdetés és előzetes díjak a kiadványokhoz (Betegek Pál könyvnyomdája) intézkednek.
Művelődési bizottság igazgatója: Varga János.

Feliratok: Dr. Vajda Emil. Pogány Kornél.
Tárgyalások: Solymossai Endre. Embéry Árpád.
Kiadó és lapigazgató: Betegek Pál.

A lap szellemi részét illető kiadványok a közérdekre is vonatkoznak. Kérjük, hogy azokat a lapunkra küldjék. Hivatalos hirdetések 100 szög 3 krajczárért minden sor 1 kr. nagy hirdetések 100 szög 3 krajczárért. Hirdetés díja 100 szög 3 krajczárért. Hirdetés díja 100 szög 3 krajczárért.

A vidéki sajtó.

A vidéki sajtó ahhoz már hozzá van szokva, hogy a fővárosi lapok, kevesli, sőt gyakran kinyújtsa; de az már sértő, hogy valahányszor a vidéki sajtó fölemeli szavát, véleményét, közértelemét, a közértelem helyes irányba vezető törekvést; mindannyiszor támadásnak van kitéve. Ezen az érdeklődésen a lap használatával, ha ez magától értelemes, győztet. Nemelyek azt hiszik, hogy a vidéki sajtó létezésének nem kerül anyagi áldozatokkal és éppen azért a legfőbb támadásoknak teszik ki. Ha tekintetbe vesszük, hogy a ciklikus inkább becsületből, mint anyagi haszonra való kálással dolgoznak, akkor a vidéki sajtó értéket el kell ismernünk. Mégis mit tapasztalunk? Mihelyt egy cikk meg jelenik, nyomban hallatszik a hivatal, gyakorlati emberek kritikája. Lepteny nyomon szedik az írt, mindenféle gyanúsításokkal, elfogultsággal stb. vádolják.

Azt azonban eme mindennapos kritikák nem teszik, hogy csafol, tárgyalásos cikkek a tévedéseket korrigálják, az ellenérővényt elcsúsztatják; mert bezzeg, ha tudni fognak ezekbe, akkor a tintába fog a tudományuk és maguk is anna végtelenségig zöldre jutnak: könnyebb kritikálni, mint írni.

Bátran írhatjuk, a vidéki sajtó a társadalmi érintkezésben oly helyet tölt be, melyet méltányolni kell még annak is, a ki nem igen szeretné saját gondolatait papíron megörökíteni látni. A vidéki sajtó összekötő képet az intelligens elem között és rendszeres közértelem szolgálat; kiemelte, hogy fódve orszón, a haladás és közmívelődés terén tanácsot ad; egyes kérdések felett észmecséret folytat és a közérdekek minden követ megmozdít. Ilyen vidéki sajtó azonban nem teszik. Sokkal kedvezőbb az, mely valamely párt szolgálata

tdba szegődik, véleményét megfizetett, egy-egy cikk hiúságtal legyezeti, kis embereknek egébké magaslat, mindenkinek tömjene, véleményét sohasem közösköztet, de mindig várja másoktól a kezdeményezést. Az ilyen vidéki sajtó teszik: egy szellemi, mint anyagi támogatásban részesül.

Csak a sajtó munkáival tudják, mennyi önmegtartózással, mennyi szilárd, erős akaratral kell a vidéki sajtónak amaz írány megvédeni, melyet kitűzött magának.

Sokszor egy tárgyról többféle, rendszeres legellenértékesebb tudósításokat küldenek be, melyekből gondos figyelemmel kell kiválasztani a helyes, a jót, a valószínűságnak megfelelőt.

Sokszor a személyes torzalkodásokat tartalmazó cikkeknek élet kell elvenni; máskor a száraz, sejtéses cikkekbe lelket kell helyezni. Sokszor mellőzni, javítani, átformálni kell olyanokat, melyek csak ellenértelemnek a bajt, a hol éppen gyógyítani kellene. Ilyenkor rendszeres hallhat: ezt meg kellett volna megírni. Kérje csak fel az illetőket a szerkesztő annak megírására, akkor tapasztalhatjuk, hogy éppen olyan nagyon félnek a betűktől, mint az ördög a tömjéntől.

A vidéki sajtó feladata sohasem azonosítható párt, felekezeti, vagy személyes érdekek cselezatos szolgálataival. Nagyon csodálnak azok, kik abban sajátjukat, vagy ellenségeküket látják. A vidéki lap főirányelvei: tárgyalósság, higgadság, a közérdek szem előtt tartása. Különösen kiemelendő, dorongol senkinek, semminek nem szabad neki támadni. Ezzel el lehet kerülni a hírlapi botrányokat, melyek nemcsak a lapot, de a szerkesztőt is bemoscolják és balvéleményt szűnnek a sajtó nemes hivatásáról.

Függetlenség kell lenni a sajtónak mindattól, a mi irányát befolyásolhatná. Téves nézet tehát, ha valaki a függetlenséget

abban látja, ha mindent megtámad, csak azért, hogy függetlenségét kérkedjék. Amiért eltilti az egyik szélsőséget, kell, hogy ugyanolyan hangal itélje el a másikat is. Amidőn erkölcsi lezetket ad, kell, hogy annak értékét önmaga ismerje legjobban.

A vidéki lap nem teheti azt, hogy bizonyos párt szolgálataba szegődjék, mert elveszíti függetlenségét, hielet; akkor a vele ellenkező nézetet levették élesen nem ítélteti el, mert mind szemébe vágatnák: te meg vagy fértve, nézeted tehát nem önálló.

Csak a független sajtó mutathat a hibákra, csak az dicserheti az erényeket.

Az igaz, hogy a sajtó is tévedhet, de hiszen tárgyalásos czafolatra mindig nyitva a tér a lap helyet ad a támadásnak is, de a védelemnek szintén, feltéve, hogy az a tisztesség határait köztö morad. Mi csak sajátjaink látja ama értelmisséget, mely ésszámlán, kisebb-nagyobb törekvések a vidéki sajtó hivatását, mely annak minden orát gnyos megjegyzéssel kíséri, de egyébként a csillagokat is letagadja az égől, ha arra kerülne a sor, hogy most hát ok álljanak elő ideidekál. A ki száral dobat, annak a keze is sáros marad.

Epen azért, hogy a vidéki sajtó legjobbjá független, pártatlan, önálló stb. kicsinylik, becsmérlők, lenézik, ki gnyolják.

Megszapulják beszédben, megrágalmazzák titokban. A sajtó pedig végig nemes hivatását, küzd tisztességos legyervekkel, melyekről visszatart minden piszkos támadás. A sajtónak és munkásainak elég az a büszke öntudat: függetlenség, önállók vagyunk és a köztől szolgáljuk.

Mint minden jóvalóval lapnak irányelve a fenti, melytől eltérni nem szabad: úgy a „Székely-Udvarhely” is azt fogja a jövőben is szem előtt tartani. B. E.

TÁRCSA.

A Röntgen-sugarakról.

Tudják-e, mik azok a Röntgen sugarak? Ha meg nem értették abból a magyar földön, magyar közönség előtt, magyar pénzért tartott ékes németmagyarázatból: hát én bemutatok példában.

A szomszéd faluban, fényes nappal egyöntöttek egy embert. A kis, fű- és mellékőr uramék várják az ügyet, a vizsgáló bíró és törv. orvos állotta bizottság, de hiába, hirt helye mindenkinek.

Egyezér csak megjelenik a falusi mindenhátosság előtt egy nyurga fiatalember, hóna alatt egy jól elzart ördögönásainál.
— Hát az ur ki? — kérli a bíró.
— Én az állam vizsgáló vagyok.
— Mit akar kied árulni mindünk?
— Hivatalos kied árulni jóvók kiedöntgen-sugarazást a gyilkost.

Szó ide; szó oda, megtelik a faluháza ki ráncos szereggel s hozzákezik a Röntgen-sugaras nyomozás egyszerű kísérletéhez a hullán...
— Bró ur! — süttő fontoskodó hangyomattal, — látja ezt a képet? ... ott azt az embert vasra kell verni, a többi elmelet.
— Látom...

És a meggyilkolt roszehátyján tisztán látható volt a jelenlévő gyilkos fotográfja.

A boltban igen sokan vannak, mint Karacsony táján szokás.

Egy vásárló fizetés végett a puldára teszi 10 forintját, mely azonban, mielőtt felosztásnak indult volna, nyomtalanul eltűnt.

A kereskedő felmész, kitűnően tudja haszonhírezi a Röntgen-sugaras gépet.

— Tisztelet! közönség! nincs többé titok, ajsálom becses figyelmükbe a legújabb találmányt, a kísérlet egyszerű; itt a puldától fehér vászon minden látható, ha akarom...

Köröszűl vezeti sugarait a felső kabátokba s íme a 10 és bankó árnyéka ott rémlik a vászon kelős közepeben...

Az illetőnek sugás után tudtára adja tetteit; kár nincs, sőt udvariasan meg is kéri a telvét, hogy jövöben is töle vásárolni méltóztassék.

En iskolában épen természetrajzi kérdésről foly a diskursus, azaz folyék, ha a szülő bölcsen nem hallgatna; ki váltig erősíti, hogy ő bizony nagyon is tanulta.

— Ő meg bele nem kukintott — kiált föl a tanár.

— Kérem én igen, — állent igazán a megszorult!

És a tanár átvesszi koponyáján a Röntgen-sugarakat, s íme a lezetét illusztráló képek helyett tátozóg dűresség határfoltjai észlelhetők.

— Kegyet nem szerez, sőt ki nem állhat, mint Dobó Katona Balassa Bálintját, vagy állat a kinos vázlatlanulag arra kényszerít, hogy megkönyöljaim magam... szől az epedő szerelmes.

A lány észre sem veszi, hogy az igazmondó Röntgen-sugarak már átjárják aznve kamráját s patyolatruháján keresztül vetítik annak képét...

— Látja kérem, mond a boldog szerelmes, hiába mindenféle tagadás, minden hitetlen tamási himpész, itt a szíve dombor alakja és rajt minden himpész nézésével olvasható az én monogramom...

Telát nincs többé szerelmi titok, boldogtalan házasság s a gazdaság partitét többé nem fogják érlekvadászatnak nevezni...

Mintán pedig közledek a szent karácsony s kiki jutalommal lepi meg övét, ajánlom, hogy vásároljanak Röntgen-sugaras gépet; mint látjuk, nagy hasznát veszik foképen a házi asszonyok cselekvéltetés napján, mikor is minden merész és cselekvéltetésért gyónatás nélkül megtudhatják, hogy a jól megmunkált és gondosan lezart ládában van-e tovaemlőli zsvándoktól észlelhetők?

Íme tehát az ideges szászok idegriszó találmánya!

Uraim és hölgyeim! tapojlanak — Röntgennek!

Deflin.

kikiáltási ár 1897. évi január hó 29-ik napján d. e. 9 órakor, a székiyudvarhelyi kir. törvényszék telekiönyvi hivatala helyiségében, mászerződő nyilvántartás árverése a legutóbbi ígérőknek elfogadni adati.

A venni szándékozik a becsárán 10%-át készpénzben, vagy övadékképes papírral kötelesek a kikiáltást kezelhet letenni.

Az árverést további feltételek a hivatalos órák alatt ezen kir. távk. hatósággal megtekintethetők.

A kir. törvényszék, mint telekiönyvi hivatalos.

Székiy-Udvarhely, 1896. november 19. é.

György Tilusz,

kir. törvényszéki egyes bíró

1-1

6098-896. szám, tkvi.

Hirdetmény.

A székiyudvarhelyi kir. törvényszék, mint telekiönyvi hivatalos részéről közlirőre tétetik, hogy Veres László és Kis László atyhai végrehajtóiának, Benedek Mihály hagyatéká végrehajtóiak szavodó ellen 190 ftr. s járulékát kötelesek végzet, az atyhai 192 tkvben Todor József nevére letelezésben, alapes Benedek Mihály nevére 1/2 ed és társulajdonos Tóth Bálint nevére 1/2 részben írt A. 11890 hr. sz. 1 frt, 1550, hr. sz. 4 frt, 1656, hr. sz. 1 frt, 1769, hr. sz. 1 frt, 1597, hr. sz. 5 frt, 2504, hr. sz. 2 frt, 2844, hr. sz. 1 frt, 2844, hr. sz. 1 frt, 3344, hr. sz. 1 frt, 3597, hr. sz. 1 frt, 4072, hr. sz. 2 frt, 4489, hr. sz. 1 frt, 4508, hr. sz. 5 frt, 5145, hr. sz. 2 frt, 5198, hr. sz. 2 frt, 6439, hr. sz. 2 frt, 7586, hr. sz. 1 frt, 7940, hr. sz. 1 frt, 8312, hr. sz. 1 frt, 9737, hr. sz. 2 frt a kikiáltási árban az 1881. év LX. t.-cz. 156. § értelmében egészben; az atyhai 1.671. tkvvi A. 1-26 rész, közszobai B 814. a Benedek Mihály által 998/265. 553. ad. rész jutásai 2. kikiáltási árban 1897. év február hó 9-ik napján d. e. 9 órakor, Atyha közsz. házai megtartandó nyilvános árverése a legutóbbi ígérők el fognak adati.

A venni szándékozik a becsárán 10%-át készpénzben, vagy övadékképes papírral kötelesek a kikiáltást kezelhet letenni.

Az árverést további feltételek a hivatalos órák alatt ezen kir. telekiönyvi hatósággal megtekintethetők.

A kir. törvényszék, mint telekiönyvi hivatalos.

Székiy-Udvarhely, 1896. november 10. sz.

Demény Ferenoz,

kir. törvényszéki egyes bír.

Sz.: 2325-96. kj.

Hirdetmény.

Ezennek közlirőre tesszük, hogy Szentgy. ház-as-Oláhfalva község által a magas kincstáriórd bérbe vett szesz italmezőre, bor, szőlő, szőlő, gyümölcs, valamint a hatósággyártás adók ezenek jogja folyó évi december hó 28-án délelőtti 10 órakor Szentgy. ház-as-Oláhfalva község házai a legutóbbi ígérők alárletbe fog adati.

Szentgy. ház-as-Oláhfalva, 1896. évi december hó 14-én.

Gálfi Adam,

Szecs Ábrahám,

bírók.

Szám: 19963-96. szb.

Pályázati hirdetmény.

Udvarhelyvármegyében a VIII. közszegényi körorvosi állomás lemondás folytán üresedése jött. Ezen köröz Szentgy. ház-as-Oláhfalva, Kápolna-Oláhfalva, Lővő és Almas községek tartoznak, Szentgy. ház-as-Oláhfalva központtal, a hol az orvos köteles lakni.

Fizetés évi 400 frt a temetőszobai szállás. A körorvos nyáron a homoródgyógyfürdő fürdő orvosi teendőket végezzen, azért külön 200 frt fizetés a a tárgyban két szobából álló lakás illeti.

Az orvosi rendelvények, valamint a műtétek díjai is szabályozva vannak 60 forint 5 frig. egyenletlen betegnek díj nélkül gyógykezelendők. Járvány kitétele vagy hirtárból lett kikiáltásnál a körorvost díj nem illet, csak természetben kiszolgáltatandó fuvar vagy annak ára kilométerenkint 13 kr.

A körorvos köteles lemond havonként és felévenként a járási orvoshoz egészségügyi jelentést és kimentést beküldeni.

Pályázni kívánók felhívattak, hogy az 1876. évi XIV. t.-cz. értelmében felszerelt foryasmódvanyukot 1897. évi január 15-ig alábbírt atyhai főszozga-bíróhoz adják be. A választási határidő 1897. évi január 17-ik napjának délelőtti 10 órája tűztek ki Szentgy. ház-as-Oláhfalva község házaihoz.

Székiy-Udvarhely, 1896. decz. 12.

1-8

Dr Demeter,

1896. decz. 12.

Nyomatott a kiadomajdonos: Betegh Pál könyvnyomdájában, Székiy-Udvarhely, 1896.

Sz.: 16229-96. febz.

Arverési hirdetmény.

Melylyel közlirőre tétetik, hogy a homoród-almasi közlirősség tulajdonos képből „Felső-árpása” nevű 40 hold erdő telgyfesszetének eladására nyabli határidő 1897. évi december hó 29-ike délután 2 órája tűztek ki Almas közsz. házai jelenben is 7812 frt 41 kr kikiáltási becsárán, a minek 10% teendő becsárán.

A kibaszatási határidő 1 évvel meghosszabbított, egydől feltételek maradtak.

Óklánd, 1896. december 17.

Benedek Imre, főszozga-bíró

Szám: 17567-96. an.

Árverési hirdetmény.

Udvarhelyvármegyé árvaszéke fennl szén alatt kelt: határozatával a kitűző gyogybatsárd országsszer ímzetessé ugynevezett „Sztyke” firt dírt összes felszereléssel és a vendégével, tovább az ahoz tartozó 36 hold tagostított birtokot, melyek a nejai baró Orbán Balazs hagyatékát képezik, 1897. április 24-ől kezdve hat egy másodéni évre 1897. január 4-én délelőtti 9 órakor az árvaszék hivatalos helyiségében nyilvános árverésre a legutóbbi ígérőknek használtba keltje, bánatpénzzel 1000 forint kiván 1000 forint tartozik a kiküldött kezelhet letenni. A részletes feltételek Udvar helyvármegyé árvaszéki hivatalos órák alatt bárki által megtekintethetők.

1897. január 3-án d. n. 5 óráig a keltől ást-pénzzel ellátott zárt ajánlatokat a s a nevezett árvaszék elfogad.

Udvarhelyvármegyé árvaszéki Székiy-Udvarhely, 1896. december 14-én tartott üléséből.

Ferenoz, h. elnök.

Szám 19771-1896. szb.

Tölgyfa eladási hirdetmény.

Udvarhelyvármegyé Pálfalva község közlirősségének tulajdonát képező „Gazda” nevű erdőreszen található 10000 frt, azaz Tíz ezer firt becsült 1676 szál 28-100 cm. mellmagasság átmérővel bíró tölgy mufa 1897. év január hó 23. napján délelőtti 10 órakor Pálfalva község házánál nyilvános szóbeli árverésre el fog adati.

Árverezni óhajtok kötelesek az árverés megkezdése előtt a becsérték 10%-át bánatpénz fejében az árverezést vezető járási főszozga-bíró kezé letenni.

Az árverezési feltételek és részletes tábléslek a székiyudvarhelyi m. kir. felső erdőgondnokság íróddában a hivatalos órák alatt megtekintethetők.

Székiy-Udvarhelyen, 1896. december 10. é.

Demeter Lőrincz,

járási főszozga-bíró.

PETROLEUM.
AZ
ELSŐ MAGYAR PETROLEUMGYÁR
raktárában
BETHLENFÁLVÁN
(a Bóros Károly szeszraktár területén)
első minőségű és szalonpetroleum
hordó száma gyári árban kapható
minden időben.
Értekezhetni Kassay Ákos urral.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller
Liniment. Capsici comp.
Ezen hírnév hírtelér ellenlár az idő megpróbáltatásnak, mert már több mint 27 év óta megállíthatatlanul bedörzölésnek alkalmazatik közszegények, családok, tapasztalatosság és megfigyelésnek és az orvosok által bedörzölésre is mindig gyáratlanul rendeltek. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyáratlan Horgony-Liniment elvezése alatt, nem titkos szer, hanem igaz népszerű házszer, melynek egy határtalan nem kétséges határyon 40 kr., 70 kr. és 1 frt. áronként árban megadom minden gyógyszerészen keresztül van; fókuszár:
Török József gyógyszerész Budapest. Biváratlan alkalmazhat igen óvatossá legyek, mert több kórelbírás okozat van fókuszalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes ágyas „Horgony” vádgyát és Richter csapást, sőt sokáki mint nem valódit utasítsa vissza.
RICHTER F. AD. és társ. és. és. kir. udvari kapható. BODOLSTADT.

ÁLLANDÓ NAGY RAKTÁR
a legjobb minőségűnek ismert
Singer varrógépekből.
Az „ADRIA” magyar és Gritzner „durlachi” világhírű varrógépyárakka feltűnő olcsó árakban, részletezésre is!
Feltétlen jótálási mellett.
Nagy választék vadászgépyerek, főlöb és forgópisztolyokban.
A lábatlanl csementgyár fókuszatára.
Építéshez vasgerendák, kulcsvasak, épület vasalások, tető lemezek a legolcsóbb árakban és gyorsan szállíthatnak.
Gyertyánffy Jónás fiai
vaskereskede Székiy-Udvarhely.